

Erős testület, gyenge polgármester?

Lippai Pállal beszélget Márok Tamás és Ódor József

– Tegnap érkezett haza Amerikából. Sikerült már akklimatizálnia a helyi viszonyokhoz?

– Rettenetesen fáradt vagyok, majd' két napot nem aludtam az időeltérés miatt. Ez pár napot igénybe vesz, de nincs mese, azonnal dolgozni kell. Szerdán ünnepi közgyűlés, arra egy értékelést kell írni.

– Eppen erre szeretnénk volna kérni mi is! Az eltelt egy év alatt mi volt az önkormányzat öt legfontosabb eredménye?

– Szegeden hagyományosan rossz kapcsolat volt az egyetemek, főiskolák és az önkormányzat között. Ebben gyökeres változás következett be. A vezetők közötti kapcsolattartás rendszeres. Megkezdődtek a tárgyalások a város elavult szennyvíztisztító- rendszerének felújításáról és a város teljes csatornázásáról a dán Krüger céggel. Elkészült a városi vagyonleltár. Az új hatásköri törvény megjelenését követően végbement a Polgármesteri Hivatal átszervezése. Végül megemlíteném az egészségügy és az oktatás kérdéseit. Az egészségügyben megtörténtek a vezetőcserék, és bizonyos szervezeti változtatások. Elkészült a város egészére vonatkozó közoktatási koncepció, és újra megindítottuk a piarista gimnáziumot.

– Mondhatjuk, hogy ez az év a tervek elkészítésének, a felkészülésnek volt az időszaka, és a megvalósítás ezután következik?

– Nem, nem mondhatjuk. Az 1990. évi költségvetés 5,9 milliárd forint volt; egy évvel később, az 1991-es 5,55 milliárd; nominálértékben is 350 millióval kevesebb, és akkor még nem számoltuk a 30 százalékos inflációt. Ha azt mondanánk, hogy ez a tervek és a felkészülés időszaka volt, ebből az következne, hogy a következő három év a végrehajtásé. Ezzel szemben olyan drasztikus költségvetési csökkentést éltünk át, amely a költségvetés elfogadásáig kérdésessé tette a fennmaradást is.

– Szóval a legkézzelfoghatóbb eredmény az, hogy nem omlott össze a város.

– Pontosan. A legnagyobb eredmény az, hogy – ha takaréklágon is – mégis sikerült biztosítani a túlélést.

– Ahogy az eredményeket sorolja, a mondatok mindegyikében szerepel a "terv", „első változat vagy megközelítés”. Az előző rendszer azzal fogadta el magát, hogy azonnali és konkrét eredményeket tudott produkálni. Szeged mai emberé számára a változás nem kézzelfogható. A politikusok semmire nem mondhatják: Íme, a mi teremtményünk. Kevés olyan intézkedés történt, amely megváltoztatta volna az városlakók életét.

– Néhány kézzelfogható dolog. Ilyen volt a közterületen veszteglő járművek elszállítása, a közterületek rendjének javítása, a közbiztonság erősítése. A város három gépkocsit vett a redőrségnek, s ezek benzinköltségét is fedezi. Megállapodtunk a Securicor nevű szervezettel, hogy folyamatosan járőröznek gépkocsival és gyalog. Tehát a közrend és a közbiztonság védelme jelentősen javult. Újszeged, Alsóváros és Móraváros nagy részén feloldottuk az évtizedek óta érvényben lévő építési tilalmat.

– És ha a kudarcokat kérdezzük?

– A legnagyobb kudarcnak én azt tartom, hogy folyamatos próbálkozásaim ellenére sem sikerült létrehozni egy alapvetően nem-pártpolitikai alapon dolgozó, egységes önkormányzati testületet. Az a

Én ezt a pozíciót megtiszteltetésnek tekintem. Egy év alatt sokkal több megaláztatásnak, intrikának, gyalázkodásnak voltam kitéve, mint egész eddigi életem folyamán együttvéve. Nem érzem föltétlenül szükségesnek, hogy polgármester legyek, ám a helytállás most már erkölcsi kötelesség – azokkal az emberekkel szemben, akik ránk adták a szavazatukat.

véleményem – és ebben amerikai utam megerősített –, hogy helyi szinten a döntéshozatalnak nem szabad politikai megfontolásokon alapulnia. Még akkor sem, ha nagyvárosról van szó. Ezt tartom a legalapvetőbbnek, s az összes többi probléma is ebből következik. A helyi politika másik szerencsétlensége az úgynevezett lobbizás: amikor egyik vagy másik képviselő föláll, és a barátja, rokona, ismerőse buzdítására egyéni, esetleg vállalati érdekek nevében lép fel.

– Az első probléma az önkormányzati választások eredményéből következik. Nevezetesen abból, hogy a két nagy frakció, a liberális és a konzervatív nagyjából egyenlő számú mandátummal rendelkezik. Ezért döntő szerepük van a „kilenceknek”, akik kezdetben a liberálisokat támogatták, az utóbbi időben meg jobbadán a konzervatív frakcióhoz húznak, s magatartásuk hosszú távon kiszámíthatatlan. Mégis az egyensúlyi helyzet ellenére országosan példa nélkül álló kooperációt sikerült megvalósítaniuk.

– Ezt az együttműködést az MDF központi vezetősége az első pillanattól fogva nem nézte jó szemmel. Számos bírálatot kapott Koha Róbert, a konzervatív frakció vezetője, aki jelentősen közreműködött ennek az együttműködésnek a létrehozásában. A töréshez hozzásegített a jegyzőválasztással kapcsolatos polémia. Sajnos, a párbeszéd ezután már nem jött létre, jóllehet sikerült elérnem – nem volt könnyű –, hogy a két frakcióvezető egy asztalhoz üljön. Ám nem tudtuk tető alá hozni, nemhogy az együttműködést, de még azt sem, hogy a felmerülő kérdésekben a felek előzetesen konzultáljanak. Ez a hiány okozza azt, hogy a közgyűléseken rendszeres konfrontációra kerül sor.

– Tehát az együttműködés gyakorlatilag teljesen megszűnt a két nagy frakció között.

– Úgy van. Az együttműködés megszűnt. A tárgyalások formálisan folynak ugyan, de az a megítélés, úgy nem lehet politizálni, hogy azt mondom „így”, és ebből nem vagyok hajlandó elmőzödni egy tapodtat sem! A nyár folyamán megpróbáltam közvetíteni a frakciók között. Ennek eredményeként sikerült eljutni addig, hogy augusztus elején újra leüljenek. Kiemeltek néhány problémakört: a politikai kooperáció szükségszerűségét; a szakmai bizottságok átalakítását (annak érdekében, hogy azok megfeleljenek az új hivatali szervezetnek); az önkormányzati vállalatoknál való képviselőtünkét és a nehezebbek felé. Én azt mondtam, ne kössünk részmegállapodásokat, kerüljenek a nézetek olyan közel, amennyire csak lehet, és utána az egészről együtt állapodjunk meg, esomagban. A kitűzött tárgyalásra a konzervatív vezetők nem jöttek el, csak a liberálisok. Egy fél óra késéssel beállított Koha Róbert, és közölte, hogy nincs tárgyalási felhatalmazása. Egy hét múlva ugyanannál az asztalnál ült

Borvendég Béla, Szilvássy László és Koha Róbert, és azt mondták, nem tudják, miről is beszéljünk, nem konzultáltak róla a frakciójukkal. Hogy ezt is megtették, újabb tárgyalás jött, ahol a liberálisok elmondták a véleményüket az említett kérdésekről. Ezután a konzervatívok képviselői ezt elvették a saját frakciójukhoz, megtárgyalták, s a következő egyeztetésen azzal álltak elő, hogy ezekről nem lehet tárgyalni, beszéljünk másról! Itt állunk most. A liberálisok előadták a javaslatukat, de erre az volt a válasz, hogy erről most ne tárgyaljunk; viszont nem született ellenjavaslat sem. Így nem lehet egyről a kettőre jutni, így nem lehet politizálni. Egyik fő kifogásuk az volt, hogy a liberális frakció vezetője Tühegyi József alpolgármester volt. A megoldás érdekében magam elmentem a liberálisok frakcióülésére, és kértem, hogy válasszanak más vezetőt. Ez meg is történt.

– Tehát Ön szerint a konzervatív frakció akadályozza az együttműködést. Miért áll ez érdekében?

– A kormánykoalíció országosan nem tud eredményeket felmutatni hacsak azt nem, hogy mindenhová a saját embereit akarja beültetni vezető pozíciókba. Ezt persze a sajtó szóvá teszi. Ezért aztán ellentámadásba mentek át a kormánypártok, támadnak mindenkit, aki nem feltétlen hívjuk. Szegeden is szinte elképzelhetetlen méreteket ölt a közgyűlésen belül a konfrontálódás. A cél: a pozíciószerezés, olykor egészen kicsinyes eszközökkel mint egy-egy bizottsági tagság. S erre mondják egyesek, hogy a város érdekében politizálnak, holott polgárai előtt éppen hogy szégyelniük kellene magukat.

– Tehát a kormánykoalíció saját embereivel tölti föl vezetői pozíciókat. Önt ugyanez a vád éri Szegeden.

– Igen? Nagyon érdekes. És mi okból?

– Például az irodavezetők kinevezése ürügyén.

– Az ezt a vádat is tartalmazó hírhedt nyolc pont akkor készült gondos munkával, amikor én tizenkét napra elmentem Olaszországba szabadságra. Az azonban nem konkrét dolgokat tartalmazott. A legnagyobb tévedés lenne ezt gondolni! Az egy politikai támadás, vagy inkább szurkálás volt, egy kikészítési taktika része. Akik összeállították, azt hitték, engem rá tudnak kényszeríteni arra, hogy Tühegyi Józsefet lemondásra bírjam. Majd ezt követően én mondtam le. Megmondtam az illetékeseknek, hogy nem fogok lemondani! Összehasonlíthatatlanul rosszabb, fárasztóbb az egész életem, mint korábban, de ne számítsanak arra, hogy bármire is rá tudnak kényszeríteni! Visszatérve az irodavezetők ügyére: nyolc irodavezetői helyről volt szó, ugye. Hét esetben a pályázatokat véleményező bizottság által javasolt személyt neveztem ki. Az igazgatási iroda vezetőjének nem neveztem ki a javasolt személyt. Ő ugyanis az alpolgármesternő bátyja. Őt kinevezni a jelen körülmények között életveszélyes lépés lett volna, amely

támadások özönét zúdította volna rám. Elsősorban a sajtó, például az Önök részéről. Ezért nem őt neveztem ki. A másik vitatott személy a kulturális iroda vezetője volt. Itt két ember egyforma számú szavazatot kapott, s én nem fogadtam el az alpolgármesternő javaslatát. Nem azt a személyt neveztem ki, akivel összejárók, akinek férjéhez engem évtizedes barátság fűz, hanem egy olyan embert, akivel addig nem is találkoztam, akinek eddigi tevékenysége az oktatás egész szféráját fogta át. Az ő munkájával egyébként ugyanaz az alpolgármesternő maximálisan elégedett.

– Vagyis a vád kohalmány.

– Egyszerűen hazugság!

– A három alpolgármester között tapasztalható bizonyos munkamegosztás. Elterjedt nézet a városban, hogy Tühegyi József és Ön dolgoznak...

–...Ványai Éva pedig reprezentál. Ez teljesen nyilvánvaló!

– De azért ebben a megállapításban van egy kis neheztelés is, hogy Önök ketten nem tudják elég ügyesen eladni, amit csinálnak.

– Pontosan így van. Kapok is sok bírálatot ezzel kapcsolatban közeli ismerőseimtől is. Ez egyrészt alapvető személyiségi kérdés is. Vannak, akik elsősorban dolgozni tudnak, másoknak – és itt nem elsősorban az alpolgármesternőre gondolok – különös képességük van, hogy eladják magukat. A dolog másik része, hogy nem is olyan népszerű dolog, nem újságíró tollára kívánczó téma egyik vagy másik veritékes munka. Sokkal jobban eladható, ha botrány van a városházán. Egyszerű lenne ezt mondani, hogy én este hétig itt vagyok, utána egy nagy csomó irattal megyek haza, mondhatnám, hogy a „propagandára” nincs is időm. Hogy ez annak fontos, akinek fontos, hogy polgármester legyen. Én ezt a pozíciót megtiszteltetésnek tekintem. Egy év alatt sokkal több megaláztatásnak, intrikának, gyalázkodásnak voltam kitéve, mint egész eddigi életem folyamán együttvéve. Nem érzem föltétlenül szükségesnek, hogy polgármester legyek, ám a helytállás most már erkölcsi kötelesség – azokkal az emberekkel szemben, akik ránk adták a szavazatukat.

– A paksamétáról jutott eszembe a stílus és a politikai formátum kérdése. Eldöntötte-e már, hogy önmagát hová sorolja? Az íratokat cipelő ügyintéző, amolyan Ferenc József-típusú kishivatalnoknak, vagy a hatalomra is felülről tekintő, államférfiúi alkalmak?

– Ha ez a polgármesteri hatalomra vonatkozik, akkor azt kell mondanom, az önkormányzati törvény az erős testület, gyenge polgármester filozófiára alapul. A polgármester a munkáltatói jogokat gyakorolja, de ezen jogkörének gyakorlásában is minden egyes lépése nagyító alá kerül politikai szempontból.

– Tehát hivatalnok-munkáltatót csináltak a polgármesterből?

– Pontosan így van! A kifejezés teljesen fedi a fogalmat.

– Ön többször hangoztatta, s ebben az interjúban is megismételte, hogy politikai nyomásra nem mond le...

– Ezt azoknak üzentem, akik ebben bíznak.

– El tud képzelni olyan szituációt, amikor mégis erre az elhatározásra jutna?

– Pillanatnyilag nem.